

ICOMOS Vlaams-Nederlandse Contactdag Erfgoed, Toerisme en Storytelling

De jaarlijkse Contactdag van ICOMOS Nederland en ICOMOS Vlaanderen-Brussel vond dit jaar plaats op 3 november in Middelburg, Zeeland. Het thema voor de dag was erfgoed en toerisme, en sprekers met een breed scala aan ervaring en standpunten kwamen samen om de relaties tussen erfgoed, duurzaam toerisme en storytelling te bediscussiëren.

Dit evenement gaf tevens momentum aan de lancering van het focus thema Erfgoed en Toerisme dat ICOMOS Nederland de komende jaren in de etalage wil zetten. Rond dit thema zal een werkgroep worden ingesteld van professionals en geïnteresseerde ICOMOS leden.

Daniëlle Slock (Projectleider Geopark Scheldedelta Provincie Noord-Brabant) en Archana Sadhoeram (Afstudeerder VU Amsterdam opleiding Aardwetenschappen) spraken over de bijzondere kansen en uitdagingen van toerisme en erfgoed in het Scheldedelta gebied. De wens is om hier een UNESCO Global Geopark van te maken. Slock en Sadhoeram spraken hierbij over de complexiteit van alle partners binnen het Scheldedelta gebied en dat het UNESCO Global Geopark hier een soort keurmerk kan zijn voor alle instanties om extra toeristen te trekken.

De keynote van het programma, *Heritage and Sustainable Tourism: Developments and Challenges for the Future*, werd gegeven door Peter Debrine (Senior Project Officer van UNESCO Paris). Hij sprak over methoden van UNESCO om site managers en lokaal bestuur aan te moedigen om duurzame praktijken in te zetten om toerisme te ontwikkelen en te beheren. Hij was realistisch in het herkennen van de uitdagingen op economisch, milieutechnisch en wetgevend niveau dat moet worden overwonnen. Debrine zag ook dat de toerisme industrie positief gebruikt kon worden, zoals in de woorden van de *Muscat Declaration on Tourism and Culture Fostering Sustainable Development (2017)*: ‘Creating new partnership models to leverage the power of the tourism industry to support conservation of World Heritage sites and grow local economies...’

Als laatste gaf Debrine uitleg over een aantal tools waar UNESCO op dit moment mee bezig is of al heeft gelanceerd, om site managers te helpen met het opzetten van een management plan voor toerisme zoals de *Sustainable Tourism Toolkit*.

Karin Elgin-Nijhuis (Elgin & Co., Tourism StoryLAB, TEAM Tourism Consulting) besprak de kracht van storytelling en toepassingen ervan: van ‘strategic narrative’ tot content marketing tool. Storytelling is een gelaagd en multidisciplinair fenomeen en dient aan kritische successfactoren te voldoen. Die factoren identificeren betekent terugkijken naar bijvoorbeeld Joseph Campbell’s Monomyth, en vooruitkijken naar toepassingen in combinatie met interactieve media en augmented reality. Storytelling speelt een belangrijke rol bij het verbinden van erfgoed en toerisme.

Deze theorie werd versterkt door Jurriaan de Mol (Director Business Development & Operations, NBTC) en Elke Dens (Directeur Marketing, Visit Flanders) met praktische voorbeelden en uitdagingen van marketing en storytelling in toerisme. Door innovatieve, creatieve en ontroerende storytelling campagnes, probeerden ze uitdagingen zoals de problemen die tegenwoordig worden aangeduid met ‘overtourism’ en lagere lokale omzet te verminderen.

Het NBTC werkt op nationaal niveau met storylines die de gast moet verleiden om minder voor de hand liggende plekken rond eenzelfde thema te bezoeken. Ondanks dat verschillende verhaallijnen nog in ontwikkeling zijn, worden er al goede resultaten geboekt. Toerisme Vlaanderen werkt ook met inhoudelijke thema's maar "reist" daarmee niet het hele land door. De campagnes die Dens heeft opgezet geven blijk van een innige relatie tussen cultuur/erfgoed en toerisme.

Duurzaam toerisme en storylines werden ook besproken door Marc Kocken (Sectorhoofd Erfgoed en Publiek, SCEZ). Door middel van community engagement werden in Drenthe en nu ook in Zeeland verhaallijnen ontwikkeld, rond gelaagde thema's verspreid over de provincie. Hierdoor krijgen de verschillende musea en sites, maar ook ondernemers en organisaties, een gezamenlijk verhaal wat meer tot de verbeelding spreekt en tot samenwerken aanzet. Ook Willem Derde (Voorzitter Het Erfgoedbureau vzw) gaf een soortgelijk voorbeeld in België. De stad Ronse wilde de crypte onder de kerk meer promoten, met onder meer een bezoekerscentrum, maar door nader onderzoek bleek de stad veel meer interessante geschiedenis te dragen wat ook het toerisme kon bevorderen. Met het voorbeeld van Ronse kon Derde de knelpunten tussen erfgoed en toerisme blootleggen alsmede leermomenten en raakvlakken. Door het juiste verhaal te vinden kunnen deze disciplines nader tot elkaar komen. Een wijze les tot slot betrof het volgende: neem de tijd en doe het vooral voor jezelf!

De Contactdag kwam ten einde met een wandeling door Middelburg naar de Oostkerk met bezoek aan de specerijenmarkt de 'Smaeck van de Waereld' in het kader van de NBTC storyline 'De Gouden Eeuw' met een toelichting door Gerard van Keken.

De Contactdag bood een kans om de samenwerking en kennis tussen de collega's in Vlaanderen en Nederland te bevorderen en verder te delen. De focus op een thema waarbij kansen en uitdagingen worden besproken werd als positief ervaren. Dit najaar zal door een werkgroep aan een *position paper* op het onderwerp toerisme en erfgoed worden gewerkt, dat vervolgens aan de leden zal worden toegezonden voor feedback. Wie interesse heeft om deel te nemen aan deze werkgroep kan zich melden bij het bestuur.

ICOMOS Nederland
9 november 2018